

Liturgie voor 16 februari

Welkom en stilte

Lied 287: 1, 2 en 3

Bemoediging en groet

Klein Gloria

Gebed

Barmhartige God,

soms zien we door de bomen het bos niet meer.

We weten niet wat we moeten kiezen uit alle mogelijkheden,
die zich aandienen.

We zitten ook vaak vast in onze zorgen
en zien niet meer hoe het verder moet.

We weten niet goed wat we moeten geloven.

Geef ons dan mensen die ons de ogen openen.

Die ons laten zien hoe we verder kunnen.

Die een vonk doen overslaan, zodat we enthousiast roepen: "Dat is het!"

Geef ons mensen die laten zien

hoe we in Uw Geest kunnen leven, Amen.

Lied 119a: 1, 2 en 3.

Gebed voor de opening van het Woord.

Gij die zegt verblijf te houden waar rechtvaardigheid is en oprechtheid,
help ons door uw genade zo te leven,

dat Gij wonen kunt bij ons en wij een teken zullen zijn
van uw aanwezigheid temidden van de mensen.

Wij bidden: wees zo bij ons door uw Geest te zenden,

ons hart te raken met uw Woord en ons te inspireren, om Jezus wil, Amen.

Lezing Exodus 2:1-10

Lied 62: 1, 2 en 4.

Lezing Matteüs 5: 17-26

Lied 320: 1, 2, 3 en 4.

Verkondiging

orgelspel

Lied 967: 1, 2, 3, 5 en 7.

Gebeden

Hemelse Vader,

zo vaak proberen wij twee heren te dienen,

namelijk onze welvaart en uw Koninkrijk

en telkens komen we dan weer bedrogen uit.

Wat zijn we toch bang om teveel van onszelf

te geven, wat zijn we bang voor onzekerheden en

voor wat "de mensen" er wel niet van zullen zeggen.

Heer, daarom zijn we u dankbaar dat U onze zorgen wilt wegnemen.

Dat U onze Vader wil zijn die voor ons zorgt,

dat U ons uitnodigt om verder te kijken dan onze neus lang is en op U te
vertrouwen.

God we danken U voor alle mensen in onze omgeving die daar iets van laten zien,

mensen die ons meenemen bij hun liefde voor de mensen, mensen die zich inzetten voor de voedselbank bijvoorbeeld, of voor gerechtigheid voor vervolgdde mensen.

God, we danken U dat U belooft dat U ons nooit in de steek zult laten, als wij de weg naar uw Koninkrijk volgen.

Barmhartige God, daarom roepen wij U ook aan voor de nood in de wereld, en we denken in de eerste plaats aan Syrië, waar het zo'n chaos is.

En we denken aan al die andere landen, waar het protest nu eindelijk klinkt, na zolang in de kiem gesmoord te zijn. God, geef dat het iets mag uithalen, dat het mag bijdragen aan meer democratie en vrijheid voor de mensen.

Wij bidden ook voor de mensen die vervolgd worden, mensen die ten onrechte worden mishandeld of opgepakt, omdat men denkt dat het aanhangers van een dictator zijn, terwijl ze dat helemaal niet zijn.

Of mensen die vanwege hun geloof bedreigd worden.

Heer, ontferm U over hen.

Wees ook met de armen hier in Nederland,

wees met de zieken en de rouwenden,

zo bidden wij in STilte ... In naam van Uw Zoon die ons leerde bidden: Onze Vader,...

Collecte

Lied 902: 1 2, en 3.

Zegen, beantwoord met Amen (lied 431b)

Gemeente van onze heer Jezus Christus,

Een voor Israël vreemde vrouw moet redding brengen. Hoe wonderlijk is dat, dat nou juist de Egyptische prinses het leven van Mozes gaat behoeden. Zo wordt hij een zoon van twee werelden, van Israël en Egypte. Dat is enerzijds zijn kracht, want zo kan hij toegang krijgen tot het hof van de Farao. Maar anderzijds leidt het wel tot innerlijke verscheurdheid bij Mozes. Zelfs zijn naam kan op twee manieren vertaald worden: als 'zoon' in het Egyptisch, of als voltooid deelwoord van een hebreuws werkwoord dat omhoog trekken betekent. Met die hebreuwse afleiding wordt het in de tekst weergegeven: Mozes, want ik heb hem uit het water gehaald' zei de prinses.

Hoe is het om tot twee werelden te behoren? Ik las laatst het verhaal van een man die uit Polen in Nederland was gekomen en hier twintig jaar lang een winkel had. Hij zei daarover: voor de Nederlanders ben ik altijd een vreemde gebleven, een Pool. Zelfs na twintig jaar beschouwden ze mij nog als buitenlander. Toen ben ik naar Canada verhuist en daar ging het heel anders. Na drie maanden, beschouwen ze mij al als Canadees.

Daar moest ik wel even over nadenken. Wat denken wij in Nederland toch vreemd over immigratie. We stellen allerlei eisen aan de immigranten, zoals de taal leren spreken en schrijven en het volkslied kennen. Maar ook als iemand keurig aan die eisen voldoet, zullen we hem of haar nooit als Nederlander accepteren. Zelfs hun kinderen die hier geboren en getogen zijn, blijven we betittelen als Polen of Marokkanen. Denk ook aan het twitterbericht waarin controleurs van de NS zomaar als lastige Marokkanen werden betiteld, omdat ze er niet als modelnederlanders uitzagen. De angst voor ieder die er een beetje anders uitziet dan het model, of een beetje anders praat dan wij, zit er goed in. Op die manier is het geen pretje om een zoon van twee werelden te zijn, zoals Mozes.

Het jongetje, dat Mozes zal gaan heten, wordt geboren en vervolgens drie maanden verborgen. Auteurs die zeggen dat het kind na drie maanden te luidruchtig werd, slaan de plank mis, want juist in de eerste maanden huilt een kind veel. Ik denk dat het getal drie hier een symbolische betekenis heeft, want in de Bijbel staat vaak dat de Heer op de derde dag brengt redding. Hier dus na de derde maand. Zo wordt aangegeven dat Mozes niet toevallig gered is, maar dat de Heer daar achter zat.

De moeder maakt een mandje. In het hebreuws staat het woord *tebhah*, dat in het verhaal van Noach met 'ark' wordt vertaald. Het gaat hier dus om een klein arkje, een levensreddende kist. Ja het is eigenlijk een doodskist die de dood buiten en het leven binnen houdt. De zuster van het kind mag op wacht gaan staan. Ze wordt niet genoemd, want het gaat hier om haar rol in het verhaal van Mozes. Maar later blijkt ze Mirjam te heten en krijgt ze ook een belangrijke rol bij de uittocht.

De prinses blijkt een totaal andere instelling te hebben dan haar vader, de Farao. Terwijl hij zich dood ergert aan de Hebreuwse kinderen, en ze wil vernietigen; doet de prinses juist het tegenovergestelde: zij laat medelijden in haar hart komen en wil het beschermen. Dat zij het meteen als Hebreuws kind herkent, ligt niet aan zijn uiterlijk. Mozes was niet besneden, dat komt later pas. Het zal met het bevel van de Farao te maken hebben, dat alle Hebreuwse jongetjes in de Nijl geworpen moesten worden. Het feit dat ze dit kind in de Nijl gevonden had, moest dus wel betekenen dat het een Hebreuws kind was.

Desondanks neemt zij het kind aan en trotseert daarmee het bevel van haar vader. De bevrijding begint in Exodus met de moed van vrouwen: Sifra en Pua, de vroedvrouwen, van zuster Mirjam en van de prinses.

Het huis van de potentat
vertoont een scheur, barst van binnenuit,
in eigen bloed,
koningsdochter van vuur

spelend in water van de stroom,
flexibel is ze, vol van hoop op de belofte van nieuw leven.
Zo wordt zij een teken van de hemel.

Dankzij Mirjam komt Mozes toch weer bij zijn eigen ouders terecht. Voor de ouders moet dat wel een wonder zijn, na het pijnlijke afscheid, waarbij ze hem aan het water toevertrouwden. Prijsgegeven aan het water, in een arkje, hopen, biddend, ja wanhopig verlangend naar redding, en nu alweer terug ontvangen als genade uit de hemel. Zo vertelt het verhaal over de plotselinge omkeer die zich in een mensenleven voor kan doen. Ook in onze tijd kan je zulke verhalen horen, van mensen die diep in de problemen zaten en toen volkomen onverwachts hulp kregen. Een medemens die zich over hen ontfermde, een teken van God. Wonderen bestaan nog steeds. Wonderen van liefde, van mensen die hun hart en hun huis openen voor een medemens in nood.

Waar vinden we die liefde en die onverwachtse redding sterker dan in Jezus? Zijn liefde voor God en mensen brengt de wet tot vervulling. Daarom zegt Jezus ook dat Hij zeker niet gekomen is om de wet en de profeten af te schaffen. Matteüs schreef zijn evangelie voor joodse christenen, die zich volop Joods voelden en dus ook de wet onderhielden. Voor heidense christenen lag dat anders: wanneer Paulus heidenen ontmoet die in Jezus geloven, legt hij hun niet de joodse wet op. En later krijgt Paulus daarin van de andere apostelen gelijk: de gelovigen uit de heidenen hoeven niet besneden te worden en hoeven zich ook niet aan de wet van Mozes te houden. Maar dat betekent niet dat de wet is afgeschaft: voor de joden gold en geldt deze wet nog steeds. En ook Jezus heeft zich tijdens zijn aardse leven aan de wet van Mozes gehouden, om hem door zijn liefde en trouw aan de Vader te vervullen.

Het eerste gebod dat hier besproken wordt is "Pleeg geen moord". Dit duidelijke voorschrift wordt uitgewerkt in een climax van drie elementen: in woede tekeer gaan tegen je broeder of zuster, hem of haar 'nietsnut' noemen, en als laatste "Dwaas" roepen. Het zijn tussenstappen op weg naar daadwerkelijke moord en daarom moet je die drie ook vermijden. In het onderricht van de rabbijnen werd een zogenaamde heg om de Thora gemaakt. Dat wil zeggen dat je jezelf al eerder moest corrigeren, om niet tot de uiteindelijke wetsovertreding te komen. Zo is Jezus hier ook bezig: als je voorkomt dat je in woede tekeer gaat, dan kom je nooit tot moord. Als je toch woedend bent geworden, voorkom dan in ieder geval dat je 'nietsnut' roept, want daarin klinkt minachting door. En als je toch nietsnut roept, voorkom dan in elk geval dat je 'Dwaas' roept. Want als je zo verder gaat, dan kom je heel dicht bij moorddadige gedachten. Het gaat er dus om hoe we kunnen voorkomen dat we een ander zo waardeloos gaan vinden, dat die ander maar beter dood kan zijn.

Maar wat nou als een ander jou echt kwaad heeft aangedaan? Jezus benadrukt dat je altijd naar verzoening moet streven en het kwaad niet moet nadragen. Wat gebeurt dat veel! Wat vinden mensen het moeilijk om zich over hun gekwetste gevoel heen te zetten. Maar Jezus vergelijkt het met een conflict, waarbij een ander je voor de rechter wil slepen. LEg een geschil snel bij, adviseert Hij, terwijl je nog onderweg bent. Wie niet zelf de eerste stappen neemt om vrede met zijn tegenstander te sluiten, zal duur betalen. Zo spoort hij ons aan tot vrede met onze naaste, zelfs als het ons wat kost. Maar dat wil ook weer niet zeggen dat je altijd over je heen moet laten lopen. Maak je kwetsuren bespreekbaar, dan kom je samen verder, dan voorkom je dat je elkaar gaat minachten.

Ten slotte.. Mozes, man van twee werelden die eerst zelf bedreigd wordt, maar uiteindelijk toch bevrijding brengt. In de rst van exodus blijkt de tegenstelling tussen Israël en Egpte alleen maar groter te worden. Toch zijn er tekenen van hoop: de prinses, Mirjam, ze houden het leven van Mozes in hun beschermende handen. Zo komt er een onverwachtse keer in de nood, een omkeer die we ook bij JEzus tegen komen. Levend volgens zijn liefde en volhouden in het werken aan verzoening en vrede, in Jezus naam, Amen.